

Oxelösund

KULTURPLAN OXELÖSUND

2018-2025

Dokumenttyp Plan	Fastställd av Kommunfullmäktige	Beslutsdatum 2018	Reviderat
Dokumentansvarig Kultursekreterare		Förvaring Castor	Dnr KS.2017.124
Dokumentinformation Ska revideras senast 2023			

Innehåll

Sammanfattning	3
Metod	4
Styrande dokument	4
Relaterade dokument	4
Kultur som syns	5
Utgångspunkter för målbild	6
Målbild 2025	6
Prioriteringar	7
Kultur som märks	8
Utgångspunkter för målbild	8
Målbild 2025	9
Prioriteringar	9
Kultur för barn och unga	11
Utgångspunkter för målbild	11
Målbild 2025	12
Prioriteringar	12
Kultur för hälsa och välmående	14
Utgångspunkter för målbild	15
Målbild 2025	15
Prioriteringar	16
Kulturarv	17
Utgångspunkter för målbild	18
Målbild 2025	18
Prioriteringar	18
Bilaga Nuläge 2017	
Kultur som syns	20
Kultur som märks	21
Kultur för barn och unga	25
Kultur för hälsa och välmående	27
Kulturarv	29

”Kultur är inte någon lyx som vi antingen har råd med eller efter behag kan stryka från utgiftslistan, utan den själsliga jordmån som gör det möjligt för vårt inre att överleva”

– Richard von Weizsäcker, president i Tyskland 1984-1994

Sammanfattning

Detta dokument är en strategi för utvecklingen av kulturen i Oxelösund. Den utgår från synsättet att kultur är en samhällsresurs som genom en mängd faktorer och områden bidrar till ett attraktivt och hållbart samhälle. Kulturplanen utgår från fem huvudstråk där varje huvudstråk har ett antal prioriterade utvecklingsområden. Dessa fem stråk överlappar och knyter an till varandra och har i vissa fall även gemensamma prioriteringar.

De fem stråken är:

Kultur som syns

– offentliga miljöer, kulturminnen, konst och arkitektur.

Kultur som märks

– evenemang, aktiviteter, bibliotek och besöksmål, föreningsliv och studieförbund.

Kultur för barn och unga

– kultur i förskola, skola och på fritiden

Kultur för hälsa och välmående

– kultur som verktyg i arbete med barn och unga i riskzon, psykisk ohälsa, utanförskap, vård och omsorg

Kulturarv

– Kulturhistoriska miljöer, kulturminnen, historia, folkminnen, seder och bruk

I bilagan Nuläge 2017 beskrivs kulturens tillstånd och förutsättningar inom de fem stråken så som de såg ut vid skrivandet av planen och ger därmed en bakgrund till de prioriteringar som planen föreslår.

Metod

Kulturplanen är framtagen i dialog med kultur- och föreningsliv, invånare och olika verksamheter inom kommunen. Det har skett genom samtal i fokusgrupper, enkäter och en insamlingsutställning som gjordes tillsammans med turismverksamheten. Planarbetet bygger på metoden Cultural Planning, en metod som används över hela världen för att utveckla regioner, kommuner eller stadsdelar. Cultural planning handlar om att arbeta strategiskt och integrerat med kulturfrågor i samhällsbygget, med utgångspunkt i en plats befintliga resurser i form av invånare, kulturliv, natur- och kulturvärden, kulturella näringar och historia.

Styrande dokument

Kulturplanen ger ett kulturellt perspektiv på kommunvisionen och kommunens övergripande mål. Kommunens ledord *medborgarperspektiv, helhetssyn, dialog och tydlighet* genomsyrar planens utformning och prioriteringar.

Ett annat vägledande dokument är de nationella kulturpolitiska målen som beslutades av riksdagen 2009. Enligt dessa ska kulturen "vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling."

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Relaterade dokument

Kulturplanen förhåller sig till flera styrdokument inom och utanför kommunen.

Den regionala kulturplanen berör utbyte och samarbete mellan kommunen och landstinget.

Barnkonventionen är bärande i synen på barn och unga och deras rätt till kultur.

Besöksnäringsstrategin, platsvarumärkesplattformen och kulturplanen har flera gemensamma prioriteringar och synsätt. Kulturplanen berör flera områden som strategin för hållbar utveckling och ANDT-strategin tar upp. Biblioteksplanen är ett lagstadgat dokument som kan ses som en förlängning av kulturplanen.

I kommunen finns ytterligare planer och strategier, beslutade eller under utveckling, som också, på ett eller annat sätt, berör planens mål och prioriteringar.

Kultur som syns

Offentliga miljöer, kulturminnen, konst och arkitektur

”Ska vi bygga ett hållbart samhälle måste vi inse skönhetens betydelse i arkitekturen, inte bara som ett slags onödig grädde på moset.”

– Klas Tham, professor i arkitektur.

Med **Kultur som syns** avses arkitektur, kulturmiljöer och konst i offentliga rum – kultur som bokstavligen talat syns. *Kultur som syns* kan också vara privatpersoners eller grupperns egna initiativ att påverka de offentliga miljöerna – t ex genom graffiti, guerillastickning eller stadsodling.

Ordet **kulturmiljö** avser hela den av människor påverkade miljön, det vill säga som i varierande grad präglats av olika mänskliga verksamheter och aktiviteter. Utformningen av stadsrummet och andra offentliga miljöer berättar konkret om ortens historia, ekonomi och dess olika platsers användningsområden genom tiderna. Arkitektur betraktas här som en underkategori till kulturmiljö.

Med **konst i offentliga rum** avses av samhället utplacerad, fast konst i offentliga miljöer, dvs skulpturer, reliefer, muralmålningar och andra konstnärliga uttryck som är permanenta.

Utgångspunkter för målbild

Offentlig konst, tongivande arkitektur och kulturmiljöer är kommunens ansikte utåt mot både invånare och besökare. Vackra och intressanta miljöer spelar stor roll när människor väljer sitt boende, inte bara närhet till samhällsservice eller standarden i själva bostaden. En

kommun som vårdar sina kulturmiljöer och tar hand om sin offentliga konst sänder positiva signaler till betraktaren: "Detta är viktigt! Vi har kunskap, medel och engagemang".

Offentlig konst som resurs

En medveten satsning på konst i det offentliga rummet stärker varumärket Oxelösund, dels genom att göra platsen mer attraktiv för besökare, dels för stadens egen självbild. När kulturen får ta plats visar man att samhället mår bra. Väl genomförda offentliga konstprojekt skapar engagemang, samtal och positiva synergier. Uttryck för kreativitet har en förmåga att dra till sig kreativa människor.

Den offentliga konst som finns i Oxelösund idag bör synliggöras, dels genom att vi berättar om den och dels genom rent praktiska åtgärder som bättre belysning och regelbundet underhåll. Ett konstverk har oftast varit en stor investering och därför bör det finnas en plan för förvaltningen av den.

En möjlighet att spara resurser och samtidigt skapa engagemang kring ett konstverk är att låta boende i närheten eller en förening få "adoptera" konstverket genom att hålla det under uppsikt och sköta enklare underhåll.

Enprocentsregeln för konstnärlig gestaltning av offentliga miljöer har funnits i Sverige sedan 1937 och går ut på att en procent av budgeterade medel vid ny-, om- och tillbyggnad ska avsättas till konstnärlig gestaltning. All offentlig konst behöver förstås inte vara permanent. Tillfälliga utställningar av skulpturer, installationer, is-, ljud- eller ljuskonstverk och måleri kan förstås också äga rum. Det kan finnas säsongskonst som kommer fram under sommarhalvåret eller tvärtom. Man kan ha väggar där olika konstnärer bjuds in varje år för att måla ett nytt konstverk.

Delaktighet för hållbarhet

Trygghet och välbefinnande i stadsrummet handlar inte bara om gallrade buskar och bra belysning. Det handlar lika mycket – om inte mer – om invånarnas känsla för platsen och vad platsen förmedlar till människorna som rör sig där. Genom att göra invånare i alla åldrar delaktiga i utveckling av stadsrummet skapas en djupare och tryggare relation till den gemensamma platsen. Skadegörelse minskar och man värdesätter sin närmiljö i högre grad. Att först kunna delta i utformningen av sin stad och sedan få ta den i besittning som lekplats, mötesplats och konststrum är i högsta grad en väg till ett hållbart samhälle. Här kan konsten och kulturarvet vara viktiga byggstenar.

Målbild 2025

- Vackra och stimulerande miljöer i Oxelösunds centrala delar, miljöer som bjuder in till lek, reflektion, engagemang och rekreation.
- Synliga, tillgängliga och väl omhändertagna kulturmiljöer som regelbundet och på olika sätt används av invånare, turister, skolbarn mfl.

- Oxelösunds invånare är delaktiga och engagerade i utformningen av stadens offentliga miljöer genom att uppmanas att lämna synpunkter och idéer vid större omgestaltningar.
- Konstnärlig gestaltning har en självklar plats i utformning av offentliga miljöer.

Prioriteringar, kultur som syns

- **Konstnärlig gestaltning bör ingå vid större ny- om- och tillbyggnation av offentliga miljöer beställd av kommunen och dess bolag.**
Det konstnärliga arbetet bör komma in tidigt i planeringen för att nå bästa möjliga resultat.
- **En handlingsplan för konst i offentliga rum ska tas fram**
Handlingsplanen fastställer ansvar och rutiner vid upphandlings- eller inköpsförfarandet av konst samt rutiner för skötsel och underhåll av konsten i kommunens ägo.
- **Inventering av den kommunägda konsten**
En fullständig inventering av den kommunägda konsten, både lös och fast, är påbörjad under 2017 och ska ligga till grund för ovan nämnda handlingsplan.
- **Samverkan i estetiska frågor**
Regelbunden samverkan mellan kultur- och fritidsförvaltningen och miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen vid utveckling och omgestaltning av offentliga miljöer.
- **Delaktighet**
Invånare bör i större mån aktivt bjudas in att bidra med synpunkter och idéer vid större omgestaltningar av det offentliga rummet – aktivt i det hänseende att kommunen bjuder in utvalda grupper, t ex ungdomar och kommunicerar direkt med dem om hur platsen ska utvecklas.
- **Bevara, synliggöra och utveckla kulturarvet**
Utveckla valda kulturmiljöer så att de blir mer synliga och attraktiva för kommuninvånare och besökare. Prioriteringen av kulturmiljöer och insatser bör göras i samråd med föreningsliv och medborgare samt utgå från kulturmiljöinventeringar som gjorts.

Lisa Lystam Family Band lockade drygt 200 besökare till Koordinaten i februari 2017

Kultur som märks

Evenemang, aktiviteter, bibliotek och besöksmål, föreningsliv och studieförbund.

Med **kultur som märks** avses utbudet för aktiva mottagare, dvs personer som har kapacitet att välja sina upplevelser och aktiviteter. Här ingår konserter, scenkonst, filmvisningar, föreläsningar, festivaler, stadsvandringar, utställningar, museum, bibliotek och möjlighet att själv utöva kultur. Detta avsnitt omfattar även förekomsten av kulturskapare och kulturella näringar

Utgångspunkter för målbild

Ett rikt kulturliv är en viktig faktor för att människor ska välja att bosätta sig på eller besöka en plats. En medveten satsning på upplevelser och kulturevenemang ökar attraktiviteten och stärker varumärket för en ort. Satsningar på ett tongivande evenemang eller en unik arena kan skapa mervärden och spinoffeffekter långt utanför ursprungsprojektet och kommungränsen.

En stor del av Oxelösunds evenemang och kulturella besöksmål drivs av ideella föreningar. Flera av dessa föreningar samverkar dessutom med Oxelösunds kommun runt olika evenemang och kulturprojekt där kommunen står som arrangör. Som nämns i bilagan *Nuläge 2017* står föreningslivet generellt inför utmaningen att skapa återväxt på aktiva medlemmar och detta gäller även flera av de lokala kulturföreningarna. Hos Oxelösunds kommun bör det finnas en beredskap för att möta denna utmaning. Man bör framför allt titta på nya former för unga att engageras och organisera sig samt erbjuda föreningslivet möjlighet att utbilda sig och nå nya nätverk.

En annan aspekt på återväxt i kulturlivet är kommunikation, dvs hur människor får reda på utbudets existens. För att nå ut till många måste man idag finnas i många kanaler och finnas där målmedvetet och konsekvent. Här behöver det göras flera insatser. Det kan vara så pass handgripliga saker som vägsskyltar och bättre affischeringsytor som att med kampanjer öka kännedomen om de digitala informationsplattformar som finns, t ex visitoxelosund.se. Den allra bästa kommunikationskanalen är dock människorna själva och här spelar förstas sociala medier en väldigt stor roll. För att göra rätt insatser för att öka kännedom och konsumtion av utbudet bör en heltäckande studie göras för att kartlägga kommuninvånarnas kunskap om och utnyttjandet av utbudet.

Det som saknas idag och efterfrågas av både kulturutövare och publik är bra arenor för kulturupplevelser med större kapacitet än de existerande, både gällande publik och scenens storlek och möjligheter. Därför bör man vid eventuell ombyggnad/nybyggnad av Ramdalens idrottshall utforma lokalen till en multihall, en lokal med flera funktioner. Scenkonsten (teater, dans, mm) behöver stärkas och finna en ny publik i Oxelösund, vilket är till stor del avhängigt av en för ändamålet fungerande scen.

Oxelösund har allt att vinna på att satsa på ett eller flera platsunika evenemang som kan locka både invånare och långväga publik. Det unika kan antingen bestå i själva platsen för evenemanget eller innehållet, eller, allra bäst, både och. Evenemanget bör utarbetas och genomföras i samverkan med de kulturella och entreprenöriella krafter som redan finns.

Målbild 2025

- Det finns ett varierat kulturutbud för alla åldersgrupper
- Det finns ett större utbud av och intresse för scenkonst
- Det finns ett eller flera tongivande och platsunika evenemang som lockar en stor publik.
- Fler Oxelösundare har kännedom om utbudet och är stolta över det
- Förbättrade förutsättningar för kulturskapare och entreprenörer inom kulturella och kreativa näringar.

Prioriteringar, kultur som märks

- **Kartläggning av kreativa näringar**
En kartläggning av kreativa och kulturella näringar och deras förutsättningar och behov ska göras, om möjligt i samarbete med Nyköpings kommun. Detta för att hitta platsunika verksamheter och konstellationer.

- **Inomhusarena med flera funktioner**
Om ny idrottshall byggs eller annan större ny- eller ombyggnation av publik lokal sker bör hänsyn i utformningen tas så att lokalen med lätthet kan användas till evenemang som konserter, mässor eller scenkonstföreställningar.
- **Tongivande och kvalitativa evenemang**
Kommunen bör i samverkan med andra aktörer utveckla ett eller flera unika kulturevenemang. Man bör också arbeta för att utveckla och kvalitetssäkra de större befintliga evenemang som kommunen är delaktig i.
- **Mobil scen**
Kommunen kommer att införskaffa en mobil scen som ska fylla behovet av scen på Järntorget samt användas vid kommunens högtidsfiranden och andra evenemang.
- **Fördjupa samarbetet med studieförbunden**
Studieförbundens utbud och funktioner bör göras mer synliga och åtkomliga.
- **Utveckling av bioverksamhet**
Koordinatens eventsal bör i större utsträckning användas för visning av film, både för offentligheten och för skolan. Möjligheten att uppgradera lokalen till digitalbiograf ska undersökas.
- **Stärka scenkonsten**
Utöka samarbetet med Scenkonst Sörmland och Dans i Sörmland, bland annat kopplat till Koordinatens teaterverksamhet. Undersöka nya visningsformer för scenkonst.
- **Utveckla platser och kanaler för marknadsföring**
Öka synligheten av utbudet genom fler fysiska reklamplatser samt öka kännedomen hos allmänheten om de digitala informationsplatserna.

Prova på-vägg, Graffititurné Sörmland 17 juni 2017

Kultur för barn och unga

Kultur i förskola, skola och på fritiden

Artikel 31 i FN:s barnkonvention slår fast: *"Barnet har rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder samt rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Konventionsstaterna skall respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och skall uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet samt för rekreations- och fritidsverksamhet."*

Barn och unga är en prioriterad grupp enligt kommunens mål och har därför en egen plats i kulturplanen.

Utgångspunkter för målbild

Kultur är viktig livsnäring för den växande människan. Att utöva och ta del av kultur bidrar till språklig utveckling, stärkt självkänsla, skapar självförtroende, bygger identitet och ökar empati och förståelse för andra människor. Barn som får utveckla sina kreativa förmågor tänker självständigt och förstår lättare komplexa sammanhang. Kulturen är ett oslagbart verktyg för att få unga att förstå sig själva och samhället. Konsten ger dig verktyg att förstå det svårbegripliga, att fånga det flyktiga, att tolka det osagda.

Tyngdpunkten i Oxelösunds utbud av kultur för barn och unga ska ligga på deltagande och eget skapande, men tillgång till professionell teater, dans, konst, film och musik är också mycket viktigt, dels i relation till eget skapande men framför allt som näring för själen.

Barns rätt till kultur ska prioriteras. Kön, härkomst, föräldrars inkomst eller utbildningsnivå ska inte vara avgörande för barnets tillgång till och deltagande i kulturaktiviteter. Fördelen med att erbjuda kultur i skolan är att den når alla barn, oavsett vilka förutsättningar eller vilken bakgrund de har.

Barns läsning behöver lyftas fram och stärkas på alla sätt. Det görs redan en hel del insatser från skola och bibliotek, men ytterligare insatser och samverkan är nödvändigt.

Kulturskola

Trenden de senaste 30 åren har varit tydlig; allt fler musikskolor blir kulturskolor genom att fler estetiska ämnen som exempelvis dans, drama, bild och media lagts till musiken. Syftet har ofta varit att ge barn och unga bredare möjligheter till kulturutövande. Ett kulturutövande som både ska tillfredsställa barn och ungas uttryckta men också oupptäckta behov samt påverka och utveckla både barnen och samhället positivt.

Musikskolan i Oxelösund har idag ca 200 elever och med en breddning av utbudet skulle vi locka ännu fler. Integration, genusperspektiv, barns rättigheter i samhället och tillgänglighet är ledord på musikskolan. Att med pedagoger även i andra estetiska ämnen kunna utveckla och bredda musikskolan till kulturskola skulle betyda att många fler barn och ungdomar skulle ha samma möjlighet till kulturutövande.

Målbild 2025

- Alla barn har tillgång till eget kulturskapande inom en bredd av estetiska områden
- Alla barn har tillgång till professionella kulturupplevelser
- Alla barn bör ha besökt Oxelösunds kulturminnen och museiverksamheter

Prioriteringar, barn och unga

- **Utveckling mot kulturskola**
Under 2018 utreds förutsättningar för och utformning av kulturskola.
- **Samordning av kulturutbudet i skola och förskola**
En eller flera grupper bör bildas, bestående av representanter från Kultur och fritid och personal från skolorna, för att samordna utbudet så att det kommer alla barn till del. En ansvarig kontaktperson för Skapande bör ingå i gruppen för att öka kunskapen om Skapande skola-utbudet och om hur man söker dessa medel.

- **Skulpturfestival 2019**
Ett samarbete med skolan bör utvecklas inför skulpturfestivalen 2019 där elever är delaktiga.
- **Ingå samverkansavtal med Film i Sörmland**
Oxelösunds kommun ingår samverkansavtal för att få ta del av Film i Sörmlands hela utbud för skola, förskola, äldreomsorg och bibliotek.
- **Stärka det lokala kulturarvet och kännedom om lokalhistorien hos barn och unga**
Utveckla samarbete mellan skola och föreningsliv kring kulturarvet med besök och temadagar.
- **Sommarcamp kultur**
Utveckla en sommarcamp med inriktning kultur
- **Barns läsning**
Stärka och fördjupa samarbetet mellan skola och bibliotek för att öka läsförmåga och läsförståelse.
- **Barns och ungas skapande**
Kommunen bör erbjuda verksamheter för att stärka barn och ungas skapande.

Körsång är bevisat hälsofrämjande. Oxelökören vid körens jubileumsföreställning "Kabaré 67 Nytappat" i mars 2017.

Kultur för hälsa

Kultur som verktyg i arbete med barn och unga i riskzon, psykisk ohälsa, utanförskap, vård och omsorg

"Människan är inte där hennes skor står, utan där hennes dröm finns."

– Ivar Lo Johansson

Studier visar hur kultur främjar hälsa. Hur konsumtion och utövande av kulturaktiviteter ger bättre självkänsla och självförtroende, ökad social förmåga och mindre social isolering. Musik och dans, berättande och skrivande, konst och teater är kulturyttringar som på olika sätt ger positiv inverkan både psykiskt och fysiskt, i såväl förebyggande som behandlande syften. Lägre dödlighet i alla åldersgrupper, lägre stressnivåer och lägre risk för högriskbeteenden bland barn och unga är några av de påvisade sambanden mellan kultur och hälsa.

Detta avsnitt i kulturplanen utgår från de nationella folkhälsomålen. Folkhälsoinstitutet (1) har ringat in fyra av de elva nationella folkhälsomålen som särskilt relevanta för sambandet mellan kultur och hälsa:

Mål 1 - Delaktighet och inflytande i samhället

Mål 3 - Trygga och goda uppväxtvillkor

Mål 4 - Ökad hälsa i arbetslivet

Mål 6 - En mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Statens folkhälsoutredning (2) tar upp följande insatser som särskilt angelägna när det gäller kulturens möjlighet att bidra till en mer jämlik hälsa.

- ❖ Hälsöfrämjande och rehabiliterande kulturverksamhet bör regelmässigt ingå i arbetet på förskolor, skolor och arbetsplatser.
- ❖ Personer som bor i särskilda boendeformer bör ges reell tillgång till hälsöfrämjande och rehabiliterande kulturaktiviteter.
- ❖ Skärningsfältet kultur–hälsa bör beaktas inom alla politikområden både centralt, regionalt och lokalt.
- ❖ Folkbildningens möjlighet att anordna kulturaktiviteter för alla samhällsgrupper bör tillvaratas.

1 Kultur för hälsa - En exempelsamling från forskning och praktik (2005)

2 Hälsa på lika villkor – nationella mål för folkhälsan, SOU 2000:91, Bilagedel B.

Utgångspunkter för målbild

Oxelösund står inför en utmaning med en åldrande befolkning. Här är det av största vikt att lägga kraft och resurser på förebyggande insatser för att människor ska hålla sig friska längre. En annan utmaning är ohälsotalen och de kostnader den för med sig, både i form av mänskligt lidande och i pengar.

Som nämndes inledningsvis finns det gott om forskning om kulturens hälsöfrämjande effekter. Det finns också studier som resulterat i metoder och projektmodeller för att använda kultur i hälsöfrämjande syfte.

Målbild 2025

- Kultur används för att främja invånarnas delaktighet och inflytande i samhället
- Kultur används för att skapa möten över åldrar, kön och etniska gränser
- Kultur används för att stärka och stimulera barn och unga i riskzonen
- Kultur används för att stimulera människor i utanförskap och psykisk ohälsa
- Utbudet av kultur för äldre är brett och tillgängligt
- Kultur används i rehabiliterande och behandlande syfte vid sjukdom

Prioriteringar, hälsa och välmående

- **Film och teater som uttrycksmedel för barn och unga**
Utveckla Koordinatens teaterverksamhet och i samverkan med t ex Film i Sörmland även föra in film mer regelbundet i fritidsgårdens verksamhet.
- **Samverkan med studieförbunden**
Studieförbundens möjlighet att anordna kulturaktiviteter för alla samhällsgrupper bör tillvaratas och utvecklas.
- **Kultur som mötesplats**
Använda kulturaktiviteter och kulturupplevelser för skapa möten bortom ålder, funktionshinder, kön och etniska gränser, bland annat genom att utveckla det befintliga kulturprogrammet.
- **Skapa förutsättningar för ideellt engagemang**
Hitta metoder för att uppmuntra det ideella engagemanget genom att stötta utvecklingsarbete i kulturföreningarna och andra ideella initiativ.
- **Meningsfull stimulans för unga i arbetslöshet, utanförskap och psykisk ohälsa**
Det bör finnas sammanhang där unga som lever i arbetslöshet, utanförskap eller psykisk ohälsa kan utveckla sina kreativa förmågor, få ett socialt sammanhang och bygga självförtroende och identitet med kultur som verktyg.
- **Utveckla kulturutbudet för omsorgen**
Öka tillgången till kultur för brukare inom omsorgen.

Bykdagar på Skärgårdsmuseet för Oxelösunds alla tredjeklassare.

”Om vi inte känner vår historia förlorar vi vår framtid, om vi förstör våra rötter kan vi inte växa.”

– Friedensreich Hundertwasser, konstnär och formgivare

Kulturarv

Kulturhistoriska miljöer, kulturminnen, historia, folkminnen, seder och bruk

”Kulturarv och kulturmiljö är spår efter människors liv och verksamhet och som av olika anledningar bedöms vara viktiga som bärande av berättelser. Kulturarv är alla avtryck efter mänsklig påverkan som finns runt omkring oss. Dessa spår kan bestå av fysiska objekt som byggnader och vardagsföremål men också av abstrakta företeelser som till exempel seder och bruk, kunskaper och samhällsstrukturer. Kulturmiljö avser hela den av människor påverkade miljön och är en del av kulturarvet. En kulturmiljö kan omfatta en kulturhistorisk lämning, byggnad eller en del av ett landskap, bygd eller region.

Vad som betraktas som kulturarv förändras med tiden och är ett uttryck för samhällets skiftande värderingar. Kulturarv är alltså inte statiskt utan något som ständigt förändras och formuleras om – varje tid bildar sig en egen uppfattning om vad som är kulturarv och vad det har för betydelse för såväl samtid som framtid. Det är utifrån sin potential för kunskap, upplevelser och identitetsskapande som kulturarv blir relevant.”

ur Riksantikvarieämbetets skrift Räkna med kulturarvet – kulturarvets bidrag till en hållbar samhällsutveckling

Utgångspunkter för målbild

Ett kulturarv som bevaras, används och utvecklas spelar en viktig roll för hållbar samhällsutveckling. Ett synligt och vitalt kulturarv attraherar besökare och skapar sysselsättning, det kan bidra till integration och samhällsengagemang, tillväxt och stolthet. Kulturarvet är en stor del av platsens identitet och själ.

Ett medvetet och ansvarsfullt arbete med kulturarvet ökar Oxelösunds attraktivitet. För att nå dit behöver samarbetet mellan kommunens förvaltningar, kulturarvsföreningarna och andra lokala och regionala aktörer stärkas. Det finns idag ett väl fungerande samarbete mellan föreningarna och kommunens Kultur- och fritidsförvaltning, men i samverkan med flera instanser och med ett tydligare definierat utvecklingsmål skulle man kunna nå mycket längre.

En utökad samverkan skulle även kunna generera sociala och samhällsliga vinster. Kulturarvet kan bidra till att skapa delaktighet och förståelse och kan vara en stor tillgång i exempelvis skolundervisningen. Det kan också vara ett verktyg för ökad integration där nyanlända närmar sig språket och samhället via kulturarvet. Nyanlända kan göras delaktiga i att utveckla kulturmiljöer och på det viset bli en del av ett sammanhang. Utbytet är ömsesidigt – dagens nyanlända och deras berättelser är morgondagens kulturarv.

Målbild 2025

- Oxelösunds kulturmiljöer är väl tillgängliga och synliga
- Oxelösunds kulturarv är en viktig del av besöksnäringen och skapar sysselsättning i flera sektorer
- Kulturarvet engagerar nya generationer och grupper

Prioriteringar, kulturarv

- **Stärka det lokala kulturarvet och kännedom om lokalhistorien hos barn och unga**
Utveckla samarbete mellan Kultur- och fritidsförvaltningen, skola och föreningslivet kring kulturarvet med besök, temadagar och andra metoder för att få barn och unga närma sig och förstå kulturarvet.
- **Kulturarvet används som resurs för integration**
I samverkan med föreningsliv, studieförbund och berörda instanser skapa mötesplatser och metoder för integration av inflyttade från andra regioner och länder.

- **GIS-kartor för kulturarvet**
Oxelösunds GIS-kartor bör utvecklas så att de innehåller lager för kulturarv, konst och fornminnen med beskrivningar utifrån kulturmiljöinventeringar och all övrig tillgänglig information. Dessa ska även kunna nås via Oxelösundsrummet.
- **Utveckla förutsättningarna för det ideellt drivna kulturarvet**
Oxelösunds kommun bör genom utökad samverkan internt och med de ideella aktörerna underlätta för kvalitetsarbete och kompetenshöjning av det ideellt drivna kulturarvsarbetet.
- **Det digitala Oxelösundsrummet – ett nav för det lokala kulturarvet**
Oxelösundsrummet utvecklas till att bli en mer heltäckande informationsplattform för det lokala kulturarvet.
- **Ett järnvägsmuseum i Oxelösund**
Kommunen bör så långt det är möjligt vara en resurs vid uppbyggnaden av ett järnvägsmuseum.
- **Bevara, utveckla och tillgängligöra kulturmiljöer**
I samråd med ideella kulturarvsaktörer, invånare och besöksnäring utveckla kulturmiljöer och fornminnen till att bli attraktiva och tillgängliga för invånare och besökare.
- **Det sverigefinska kulturarvet**
De Oxelösundsboende Sverigefinländarnas berättelser ska fortsätta att samlas in och finnas tillgängliga i Oxelösundsrummet.
- **Digitala lösningar för det ideella kulturarvet**
Det bör skapas tillgång till bra digitala lösningar som är lätta att använda och ladda upp material i för de föreningar som vill digitalisera sina arkiv och samlingar.
- **Kulturarvsföreningarna bjuds in till öppna samråd**
Oxelösund växer och utmaningen ligger i att vägandet mellan att låta bebyggelse, infrastruktur och industri växa utan att det sker på bekostnad av kulturarvet. Kulturarvsföreningarna bör alltid bjudas in till kommunens öppna samråd vid planering av ny bebyggelse och större infrastrukturella projekt.